

GENTSE MEMORIEDAGEN: 25-26-27 JULI

25 Juli 1429

Huwelijk bij procuratie in Portugal van Filips de Goede met Isabeau van Portugal.

Het plechtig huwelijk vond plaats in Brugge op 7 Januari 1430.

Het was de 3e vrouw van Filips de Goede. Zij was de moeder van Karel de Stoute.

25 Juli 1521

Lieven Van Pottelsberghe en zijn vrouw stichten in het klooster van de Hiëronymieten (Geeraard Duivelsteen) een Armenschool voor 10 kinderen die op hun kosten mogen studeren.

25 Juli 1521

Op een schavot, opgetimmerd voor het Utenhovesteen, laat de pauselijke nuntius 300 ketterse boeken verbranden.

25 Juli 1555

Huwelijk van Filips II met Maria Tudor, dochter van Hendrik VIII.

Dit was zijn 2e huwelijk. Daarvoor was hij reeds getrouwd geweest met Maria van Portugal.

In 1559 zou hij trouwen met Elisabeth van Valois (de moeder van Isabella) en in 1570 met Anna van Oostenrijk.

25 Juli 1658

Amandus Hovelynck, Abt van de St-Pietersabdij, zegent de 3 klokken die Pieter Hemony gemaakt heeft voor de St-Niklaaskerk.

25 Juli 1745

De Schepenen “verwelkomen” Louis XV in Gent.

Wat daaraan voorafging: Wat kwam deze Louis hier feitelijke doen? Wel, altijd hetzelfde liedje: wanneer groten met elkaar in onmin leven komen ze bij ons hun ruzies uitvechten.

Karel VI had bepaald dat, bij gebrek aan een mannelijke afstammeling, hij zou opgevolgd worden door zijn oudste dochter Maria-Theresia. De brave man die bekend stond als meer dan een flinke eter had zich op een jachtdiner

in Hongarije te goed gedaan aan een enorme schotel paddestoelen. Waarschijnlijk zaten er wel enkele giftige tussen want hij heeft het festijn niet overleefd. Dat Maria-Theresia hem zou opvolgen viel niet in de smaak van iedereen, sommigen hadden daar een andere visie over. Zo kwam het tot een ruzie waarbij onder meer Fransen, Oostenrijkers, Engelsen en Hollanders bij betrokken waren.

De Engelsen aangevoerd door de Hertog van Cumberland hadden een tijdje verwoede aanvallen van de Fransen kunnen afslaan. De Hertog wou ten alle prijs Gent bewaren, want wij waren hier de opslagplaats geworden van de verbonden legers. Hij zond 4.000 Tommies naar hier, maar in Melle kwamen zij de Fransen tegen. Resultaat: 600 Engelsen sneuvelden, 1.500 werden gevangen genomen en de rest ging zich vlug verschansen in de Citadel in Gent. Toen de Oostenrijkers vernamen dat de Fransen zowel aan de Keizerpoort als aan de Heuvelpoort stonden, moesten zij niet lang nadenken en vluchten hals over kop langs de Brugse Poort. De Fransen hadden hier dus maar binnen te wandelen, wat ze dan ook deden. De Engelsen in de Citadel hielden het ook voor bekeken en gaven zich over.

Lodewijk XV was in zijn nopjes met deze gemakkelijke overwinning en hij had daar alle redenen toe. De buit in Gent bedroeg een halfmiljoen voedselrantsoenen, 650.000 zakken koren en meel, kanonnen, wapens voor duizenden soldaten, enz.

De koning beval onmiddellijk dat een Te Deum zou gezongen worden in alle Franse kerken en ook in St-Baafs moesten onze gezagdragers een Te Deum bijwonen om God te danken voor de Franse overwinning.

De koning kwam naar Gent. Op welke manier werd "Louis le bien aimé" hier ontvangen door onze dappere voorvaderen, door ons fier Gents Magistraat?

De Schepenen gingen hem tegemoet aan de Heuvelpoort, zetten een knie op de grond en lazen een discours voor. In het Frans wel te verstaan. Wij vertalen hier hun onvergetelijke woorden: "Sire, de Schepenen en de Raad van Gent, terwijl zij u de sleutels van de stad aanbieden, plaatsen zich aan de voeten van Zijne Majesteit om hem de verzekering te geven van hun onderwerping en gehoorzaamheid. Zij smeken uit de grond van hun hart zijne goedertierendheid af, en om dit te verdienen zullen zij niet ophouden de Almachtige te bidden voor het behoud van de heilige persoon van Zijne Majesteit."

Het was nu aan de Koning om te antwoorden, maar hij was blijkbaar niet van plan om daar veel woorden aan vuil te maken, want zijn toespraak was waarschijnlijk de kortste uit de Gentse geschiedenis. Hij zei: "Fort bien."

De beschrijving van de schitterende stoet naar het stadscentrum is voor een andere keer.

25 Juli 1813

Na de gevangenneming van Mgr. de Broglie weigeren de seminaristen aanwezig te zijn op de diensten die gehouden worden in de kathedraal.

25 Juli 1925

De 2 begijnhoven die onder sequester stonden werden afgekocht van de Staat.

25 Juli 1926

Onthulling van het standbeeld van Edmond Van Beveren aan de ingang van het Park aan de Heuvelpoort.

Edmond Van Beveren werd in Gent geboren op 23 Augustus 1852 als zoon van een ongeletterde magazijnknecht en van een wasvrouw.

Hij mag naar school gaan tot zijn 13e en is dan een paar jaar werkzaam in een linnenweverij. Op zijn 15e wordt hij leerling-schildersknecht en zal zich opwerken tot glazenmaker en schildersbaas gespecialiseerd in het schilderen van letters op winkelramen.

Als leerzuchtige jongeling die slechts lagere school gedaan heeft zal hij zichzelf blijven opwerken. Hij volgt de voordrachten van het "Willemsfonds", is

Edmond Van Beveren.
1852-1897

een regelmatige bezoeker van onze Gentse bibliotheken en een van de actiefste leden van de Laurentkring “De Vrijheidsliefde”.

Op 18-jarige leeftijd wordt hij medewerker van het socialistisch blad “De Werker” en hij leert Duits om Marx te kunnen lezen. Hetzelfde jaar wordt hij ook lid van de Gentse sectie van de Internationale.

Na de Commune van Parijs wijkt hij uit naar Holland en sticht er de Rotterdamse sectie van de Internationale.

In 1874 is hij terug in Gent waar hij hier de inmiddels uiteengevallen sectie terug opricht. Zijn reputatie is gemaakt en wanneer Koning Leopold II in 1877 naar Gent komt en hier duchtig uitgefloten wordt, gaat men voor alle zekerheid toch maar eens een huiszoeking doen bij Edmond Van Beveren.

Hij is medestichter van “Vooruit”, van de “Vlaamsche Socialistische Partij” en van de “Belgische Werkliedenbond”. Hij zet zich in voor het enkelvoudig stemrecht, de vermindering van de arbeidsduur en de afschaffing van de loting.

Op openbare vergaderingen is hij een begeesterd spreker van wie een grote stimulerende kracht uitgaat.

In 1895 wordt hij lid van de Gemeenteraad, maar daar komt plots een einde aan als hij in 1897 plotseling sterft van typhus, nauwelijks 45 jaar oud. Hij werd begraven op het kerkhof van de Brugse Poort. Uit een grafrede ontlene wij de volgende passage: “De Vader van de socialistische beweging te Gent is gestorven, trouw aan zijn eerste politieke en sociale gedachten. Zijn leven lang heeft hij nagestreefd wat hij op 20-jarige leeftijd heeft gedroomd.”

Zijn prachtig standbeeld-monument werd gemaakt door Jules Van Biesbroeck Junior, in de Gentse kunstwereld beter bekend als “den Bies”. Om 10 uur vertrok een imposante stoet op de Vrijdagmarkt, richting Heuvelpoort. Stapten er o.m. in op: 10 harmonieën, 2 accordeongroepen, een korps trompetters en een fanfare. Er waren afgevaardigden uit alle Vlaamse provincies, maar ook uit Wallonië. Ook oud-burgemeester Emiel Braun woonde de plechtigheid bij. De feestelijkheden werden besloten met de uitvoering van de cantate “Vooruit’s Roem” van Jef Van der Meulen. De 600 zangers werden geleid door de toondichter en door Adolf Hoefman.

25 Juli 1928

Een brand legt heel de linkervleugel van het Guislaingesticht in de as.

De kranten spraken van de heldenmoed van de Broeders die er in geslaagd waren al de patiënten te redden, 200 onder hen werden tijdelijk ondergebracht in het gesticht in Zelzate. Men was minder enthousiast over het gebrekkig materieel waarmee de brandweer het vuur trachtte te blussen.

Twee dagen later brak er een nieuwe brand uit die deze keer een gedeelte van de rechtere vleugel verwoestte. Twee maal op 48 uren een spontane brand? Dat

was toch iets te veel van het onwaarschijnlijke en later zou inderdaad blijken dat de brand aangestoken werd.

De mannelijke geesteszieken waren vroeger ondergebracht in het gewezen klooster van de Alexianen op de Houtleie. In 1851 besloot het Stadsbestuur een nieuwe inrichting te laten bouwen. Aan de basis daarvan lag -hoe kon het anders- Dr. Guislain, de pionier van de menselijke behandeling van dezen die voor hem niet beschouwd werden als zieken. De ideeën van Guislain werden nauwkeurig uitgewerkt door architect Adolphe Pauli. Men begon onmiddellijk met de bouw, buiten de Brugse Poort, van een modelinrichting die in West-Europa als referentie zou gebruikt worden voor de behandeling van geesteszieken.

In 1857 konden reeds 294 zieken overgebracht worden naar het nieuw gebouw waar ze verzorgd werden door de Broeders van Liefde. De Hoofdgeneesheer was vanzelfsprekend Dr. Guislain. Hij kon deze functie, helaas, maar 3 jaar waarnemen want hij stierf in 1860. Hij werd opgevolgd door zijn adjunct Dr. Ingels.

De behandeling der zieken was baanbrekend in die tijd. Een voornaam deel der therapie bestond in de tewerkstelling. De meerderheid der patiënten kreeg een bezigheid. Buiten het normaal huishoudelijk werk waren er ook timmerlieden, metsers, schilders, tuiniers, bakkers, schoenmakers, wevers, enz. Het was immers belangrijk dat de vroegere beroepsactiviteit van de opgenomenen niet verloren zou gaan.

Er was een fanfare, een turnclub, een zangclub, een boerderij.

Bij het 50-jarig bestaan in 1907 waren er 552 opgenomen patiënten. De oorlog van 14-18 spaarde het Guislaingesticht niet. Op 9 November 1918, 2 dagen voor de Wapenstilstand, vielen er nog 5 dodelijke slachtoffers onder de patiënten.

De heropbouw na de brand van 1928 verliep vlot en in 1930 was de instelling totaal vernieuwd en gemoderniseerd.

In de septemberdagen van 1944 kwam het Gesticht nogmaals in de vuurlinie te liggen. In de tuin stelden de Duitsers een artilleriebatterij op met alle gevolgen van dien.

25 Juli 1932

Dood te Afsnee van Cyriel Buysse.

25 Juli 1960

Dood te Gary in Indiana van Désiré Defauw.

Hij werd geboren te Gent op 5 October 1885.

Aan het Conservatorium alhier behaalde hij de Eerste Prijs voor viool.

Hij verbleef en dirigeerde in Engeland in 1914-1918.

Van 1928 tot 1946 was hij de dirigent van de "Concerts d'Hiver".

Hij emigreerde dan naar Amerika waar hij zijn carrière van dirigent voortzette.

26 Juli 1567

Geboorte te Gent van Mgr. Franciscus Vander Burch, de 5e Bisschop van Gent. Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 2002 - N° 3 - p. 151.

26 Juli 1581

Plakkaat van Verlatinge.

Daarbij werd Filips II van zijn rechten in de Nederlanden vervallen verklaard. Daartoe werd besloten door de gedeputeerden van Brabant, Vlaanderen, Mechelen, Holland, Zeeland, Gelre en Zutphen, Friesland en Overijsel.

Dit was noodzakelijk om de weg vrij te maken voor Anjou.

26 Juli 1769

Geboorte te Brussel van Karel Spruyt.

Het is eerder toevallig dat deze schilder in Brussel geboren werd gedurende een kortstondig verblijf van zijn ouders aldaar.

Geboren met talent, geniet hij van ideale omstandigheden die slechts weinig kunstenaars te beurt vallen. Hij is immers de enige zoon van de gekende schilder Philippe Spruyt.

Hij kan onmiddellijk in de leer gaan in het atelier van zijn vader. Dat belet hem evenwel niet ook nog naar onze jonge Academie te gaan die toen gevestigd was op de 2e verdieping van het Pakhuis op de Koornmarkt en er de Eerste Prijs te behalen.

In 1792 - wij beleven dan de laatste dagen van het Oostenrijks Regime- exposeert hij voor het eerst in het openbaar, nl. op het Eerste salon dat te Gent gehouden wordt. Ook op de volgende salons is hij vertegenwoordigd. Hij is zo een beetje in alle genres thuis: landschappen, zeezichten, historische tafereelen, kerkinterieurs, portretten.

Alsof dat nog niet genoeg was is hij ook nog lithograaf en etser.

Na het overlijden van zijn vader volgt hij hem op als handelaar in kunstvoorwerpen.

De zaak in de Burgstraat marcheert goed. Er wordt geld verdiend in de textiel-industrie, weliswaar niet voor iedereen, maar dezen die verdienen, verdienen goed en zijn altijd bereid een deel van hun winst om te zetten in kunstvoorwerpen.

In artistieke kringen was een populair gezegde: “Wie een hemd en een hart bezit verkoopt zijn hemd en trekt naar Italië”. De 46-jarige vrijgezel Karel Spruyt krijgt plotseling een bevlieging: hij verkoopt zijn hemd niet, maar wel al de rest op een openbare veiling. Zijn boeken, zijn schildersgerief en al zijn kunstwerken. En dat moet een imposante collectie geweest zijn, want in de catalogus van de veilig komen wij werken tegen van Raphaël, Corregio, Titiaan, Tintoretto, Murillo, Rubens, Van Dijck, De Craeyer, Jordaens, Teniers, Brouwer, enz. Een goede smaak scheen hem alleszins niet te ontbreken.

En weg is Karel naar Italië waar hij in de Zevende Hemel leeft. Hij gaat er alle kunstwerken bekijken, heeft contact met artiesten van overal en -wel te verstaan- hij tekent er, schildert er, graveert er.

Hij blijft er 6 jaar en dan komt hij ineens terug naar België. Was zijn geld op? Kreeg hij ineens heimwee? Wij weten het niet, maar hij gaat zich definitief vestigen in Brussel. En wat doet hij daar?

Schilderen natuurlijk, vooral historische taferelen. Van zijn werken zijn er vele verdwenen of hebben een onbekende bestemming gekregen. Zijn “Jan I van Brabant bij zijn gevangen genomen zuster” werd in 1829 aangekocht door de Nederlandse Regering, een ander belangrijk werk verdween naar Amerika.

Karel Spruyt overleed te Brussel op 14 November 1851 en werd begraven op het kerkhof van Sint-Joost-ten-Node.

26 juli 1848

Stichting van de Koorzangmaatschappij “Les Ouvriers Réunis”.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” - 1984 - N° 5 - pp. 278-293.

26 Juli 1856

Geboorte in de Lange Penitentenstraat van Edward Anseele, bij de Gentenaars beter bekend als “Eedse”.

Zijn vader was een schoenmaker die zijn stiel geleerd had in Parijs toen de Revolutie van 1848 uitbrak.

Zijn lager onderwijs genoot Edward in de school van het Pakhuis, ging daarna naar het Atheneum tot zijn 17 jaar. Hij is dan een tijdje magazijnier, hulpje bij een architect, notarisklerk, waarna hij gaat werken bij de houthandelaar Fiévé. Maar om zijn socialistische overtuiging uit te brengen wordt hij letterzetter en gaat zelf het blad “De Werker” op straat verkopen.

In maart 1886 braken er in Wallonië werkstakingen uit die gepaard gingen met rellen.

Het leger onder het bevel van een generaal die weinig gevoel had voor nuances begon dan maar in het werkvolk te schieten. In Seraing vielen er verschillende doden.

In heel het land kwamen er hevige reacties op deze gebeurtenissen en “Vooruit” speelde daarbij een belangrijke rol. Er werd een meeting belegd waarop o.m. Anseele en Van Beveren kwamen spreken. In het vuur van zijn betoog bestempelde Anseele de koning als een “volksmoordenaar”. Deze term werd niet opgenomen in het verslag dat de volgende dag verscheen in het dagblad “Vooruit”, maar de politie die in de zaal aanwezig was had deze term zorgvuldig genoteerd.

Gevolg: op 4 Juni 1886 een proces voor het Gents Assisenhof. Advocaten verklaarden dat deze ongelukkige uitdrukking een ongewilde lapsus was, maar Anseele werd toch veroordeeld tot 6 maanden gevang wegens “opruierende artikels in de “Vooruit”, scheldwoorden aan het adres van de Koning en wegens kwaadwillige aansporing tot ongehoorzaamheid aan de wetten”.

Anseele ging in beroep, maar dat werd verworpen en Eedse mocht gaan mediteren in het Rasphuis op de Coupure.

Op 6 Februari 1887 kwam hij dan eindelijk vrij. Dit werd uitbundig gevierd in het nieuw lokaal van de “Vooruit” in de Chartreuzenstraat waar hij opgewacht werd door 4.000 sympathisanten. Hij deed zijn intrede op de tonen van... de Marseillaise.

Hij werd bedolven onder de bloemen en de toespraken, o.m. van Louis Bertrand van “Le Peuple” en van Roche van Parijs in naam van de Franse socialisten, 200 uitvoerenden zongen een cantate, gecomponeerd door Karelke Waeri. Twee mannen waren op het Belfort geklommen en hadden er een rode vlag gehesen.

Anseele was niet meer weg te denken uit het politieke leven. In 1894 werd hij te Luik verkozen als “député”, in 1901 in Gent. In 1914-1918 was hij hier Schepen van Financiën, in November 1918 werd hij, vóór de terugkeer van Braun, diensdoende burgemeester. In 1919 maakte hij deel uit van de coalitieregering en was enkele jaren Minister van Openbare Werken.

Koning Albert moet het hem niet al te kwalijk genomen hebben dat hij zijn nonkel ooit uitmaakte voor “volksmoordenaar”, want hij maakte hem “Minister van Staat”.

Eedje Anseele stierf in zijn huis in de Baudeloostraat 95 op 18 Februari 1938.

26 Juli 1869

Feestelijke inhaling van Jan-Baptist Van den Eeden.

Zie ook “Ghendtsche Tydinghen” - 2002 - N° 5 - pp. 311-319 en N° 6 - pp. 351-358.

27 Juli 1128

Dood in de Slag van Axpoele van Guillaume Cliton, de 14e Graaf van Vlaanderen.

Hij was enkele dagen voordien gekwetst geworden door de pijl van een kruisboog, de kwetsuur op zichzelf was niet dodelijk, maar de wonde infecteerde.

27 Juli 1214

Ferrand van Portugal wordt gevangen genomen bij de slag van Bouvines.

Hij werd geboren op 24 Maart 1188.

De koning van Frankrijk huwde Johanna van Constantinopel aan hem uit in 1212. Zij was toen 12 jaar.

In de slag van Bouvines tegen de Koning van Frankrijk werd hij, bedekt met verwondingen, gevangen genomen en aan handen en voeten geketend, naar Parijs overgebracht waar hij opgesloten werd in een kerker van het Louvres. Hij werd pas in 1227 vrijgelaten.

Gedurende zijn afwezigheid had zijn vrouw het Graafschap geregeerd. Samen brachten zij het vrouwenklooster in de Onderbergen over naar de Bijloke.

Hij stierf te Noyon op 29 Juli 1233 en werd begraven in de Abdij van Marquettes, nabij Lille.

27 Juli 1549

Filips II wordt ontvangen in de St-Pietersabdij. Hij zweert de privileges van de Abdij te zullen eerbiedigen.

27 Juli 1578

De soldaten van de Calvinistische Republiek breken het beeld van Onze-Lieve-Vrouw met de Inktpot.

27 Juli 1751

Jean-Jacques Serlippens, “procureur deser camer ende vierschaere” verzoekt om de toelating zijn eigendom in de Hoogpoort, rechtover het St-Jorishof, te mogen heroptrekken.

Hugo COLLUMBIEN
